

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Secția I civilă

Decizia nr. 1530/2017

Ședința publică din data de 10 octombrie 2017

Asupra cauzei de față, constată următoarele:

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București, secția a III-a civilă, reclamanții A. și B. au solicitat, în contradictoriu cu pârâtele SC C. SRL (căreia îi aparține postul de televiziune D.) și D., obligarea acestora la plata sumei de 1.000.000 euro, echivalentul a 4,300.000 RON reprezentând daune morale suferite ca urmare a difuzării la data de 17 august 2012 de către postul de televiziune D. a emisiunii și reportajului cu titlul "Un puști de 9 ani a petrecut cu șampanie și maneliști la picioare" și ca urmare a postărilor în mediul virtual a imaginilor cu fiul lor bolnav de cancer în fază terminală.

La termenul de judecată din data de 11 septembrie 2014 reclamanții au arătat că renunță la judecată în contradictoriu cu pârâta D., tribunalul luând act de această renunțare.

Instanța, prin sentința nr. 1011 din 17 septembrie 2015, a admis în parte cererea de chemare în judecată și a obligat pârâta la plata către reclamanți a sumei de 10.000 RON cu titlu de daune morale, precum și a sumei de 5.000 RON cu titlu de cheltuieli de judecată reprezentând onorariu de avocat.

Prin decizia nr. 529A din data de 6 iulie 2016, Curtea de Apel București, secția a IV-a civilă, a respins, ca nefondate, apelurile declarate de reclamanții A. și B. și de pârâta SC C. SRL împotriva sentinței primei instanțe. A respins, ca nefondată, cererea apelantei-reclamante de acordare a cheltuielilor de judecată în apel.

Împotriva acestei decizii au formulat recurs reclamanții A. și B. și pârâta SC C. SRL.

Reclamanții au solicitat, invocând motivul de casare prevăzut de art. 488 pct. 8 C. proc. civ., admiterea recursului, modificarea în parte a deciziei recurate, admiterea apelului exercitat împotriva hotărârii primei instanțe, cu consecința majorării sumei stabilită cu titlu de daune morale.

Pârâta SC C. SRL a solicitat în baza art. 486, 488 alin. (1) pct. 8 și 497 C. proc. civ. admiterea recursului, casarea în parte a deciziei nr. 529A din data de 6 iulie 2016, cu consecința trimiterii cauzei spre rejudecare Curții de Apel București. A mai pretins și obligarea intimaților la plata cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului s-au arătat următoarele.

Prin raportare la motivul de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 C. proc. civ. norme de drept material încălcate sunt prevederile art. 1349 și 1.357 C. civ. care reglementează domeniul răspunderii delictuale pentru fapta proprie. Astfel, instanța de apel a reținut în mod greșit că a existat o faptă ilicită a pârâtei, că unele dintre comentariile făcute în timpul emisiunii nu au avut un caracter general, că ar fi fost ofensatoare și că daunele morale acordate de instanța de fond ar fi fost determinate în mod corect.

Curtea de apel a interpretat necorespunzător textele normative aplicabile speței și nu a raportat dispozițiile incidente în cazul răspunderii civile delictuale la specificitatea materiei - libertatea de exprimare prin presă, de vreme ce cauza pendinte dezvoltă problema libertății de exprimare și, din această perspectivă, trebuie analizată întinderea până la care această libertate poate ajunge.

Pornind de la conținutul art. 1349 și 1357 alin. (1) C. civ., prin raportare la situația de fapt, în speță nu sunt îndeplinite condițiile atragerii răspunderii civile delictuale.

În ceea ce privește fapta ilicită, Curtea de apel a reținut greșit existența acesteia întrucât subiectul dezbătut viza activitatea cântăreților de manele, iar nicidecum persoana reclamanților sau a altor persoane care apar în imagini. Emisiunea în discuție s-a raportat strict la activitatea cântăreților de manele, mai exact la modul în care aceștia își câștigă existența și la metodele la care recurg de cele mai multe ori doar pentru a obține cât mai mulți bani.

Aspectele discutate în cadrul emisiunii difuzate în data de 17 august 2012 s-au limitat strict la persoanele publice care apăreau în acele imagini, cântărețul de manele E., și mai mult decât atât, toate aprecierile făcute pe marginea acelor

imagini au avut un caracter general, vizând toate persoanele care își câștigă existența în acest fel, iar nu doar o singură persoană.

Durata de difuzare a imaginilor preluate de postul tv a fost de numai 45 de secunde din cele 2 minute și 26 de secunde publicate pe site-ul X tocmai pentru că restul imaginilor nu vizau în mod explicit prezența cântăreților de manele la acea petrecere. În aceste condiții este greu de imaginat că cele 45 de secunde au cauzat un prejudiciu reclamanților, de vreme ce aceste imagini au fost aduse la cunoștința publicului anterior și au făcut obiectul comentariilor și reacțiilor agresive din partea opiniei publice pe site-ul sus-menționat. Prin difuzarea imaginilor privind comportamentul cântăreților de manele, pârâta a asigurat informarea corectă a publicului în virtutea dreptului fundamentala! al publicului la informare, cu respectarea principiilor prevăzute de art. 64 alin. (1) din Decizia nr. 220/2011.

Subiectul dezbătut în cadrul emisiunii în discuție este de interes public justificat iar prezentarea imaginilor privind prestația unui cântăreț este un fapt ce se poate lesne caracteriza a fi de interes public justificat, având în vedere cadrul discuțional în care au fost difuzate acestea.

Astfel cum rezultă și din transcriptul știrii difuzate pe postul de televiziune D. și pe site-ul Y, pârâta a respectat dispozițiile legii, informația pusă la dispoziția publicului fiind veridică și corectă, făcându-se totodată distincție clară între cadrul în care au fost filmate aceste imagini și subiectul vizat, în speță comportamentul general al cântăreților de manele. De asemenea, în cadrul emisiunii, s-a specificat în repetate rânduri că subiectul acesteia îl reprezintă activitățile producătoare de venituri ale cântăreților de manele, de altfel toate comentariile invitaților și ale moderatorilor au vizat exclusiv aceste aspecte.

Pe fondul imaginilor difuzate de la petrecerea copilului, invitații emisiunii au fost întrebați și au comentat în mod exclusiv atitudinea cântăreților de manele prezenți la acea petrecere, fără a face referire la persoanele invitate, tocmai pentru că subiectul emisiunii se referea la cântăreții de manele.

Materialul video a fost obținut în mod legal de către pârâtă, imaginile fiind preluate de pe site-ul X, unde au fost publicate încă din data de 13 august 2013. Acestea par a fi realizate de unul dintre apropiații familiei cu un telefon mobil, întrucât, potrivit afirmațiilor reclamanților, petrecerea a avut loc. într-un cadru intim. Pseudonimul utilizatorului care a încărcat acest material video este X fiind foarte probabil ca persoana care a adus aceste imagini la cunoștința publicului pentru prima dată, cu acordul reclamanților, să fie una din rudele acestora. Așadar, pe de o parte, imaginile respective au fost obținute în mod legal de către pârâtă de pe un site care pune la dispoziția publicului în mod legal și gratuit materiale video încărcate de diverși utilizatori, iar, pe de altă parte, odată ce imaginile au fost aduse la cunoștința publicului, consimțământul reclamanților pentru utilizarea acestora este prezumat în sensul dispozițiilor art. 76 C. civ.

Instanța de apel a nesocotit principiul libertății de exprimare, garantat de Constituție. Obligația care revine presei este aceea de a comunica informații și idei referitoare la orice probleme de interes general, în speță informațiile difuzate în cadrul emisiunii din data de 17 august 2012 fiind de interes public justificat. Pentru determinarea proporționalității între ingerința și scopul legitim urmărit, instanța de fond trebuia să cântărească atât exigențele protecției interesului în cauză, cât și interesul difuzării informațiilor în cadrul respectivei emisiuni, operațiune ce trebuia raportată la toate circumstanțele concrete ale cauzei.

Fapta pretins ilicită constă în exercitarea unui drept subiectiv - dreptul la liberă exprimare, iar cel care exercită prerogativele pe care legea le recunoaște acestui drept nu poate fi considerat că acționează ilicit întrucât dreptul publicului de a fi informat este principiul fundamental al unei societăți democratice, ce instituie în sarcina jurnalistului obligația de a-l informa cu privire la chestiunile de interes public. Așadar, demersul jurnalistic a fost realizat în deplină concordanță cu art. 30 alin. (1), 31 alin. (1) și 53 din Constituția României și cu art. 10 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În consecință, instanța de apel a apreciat în mod greșit că în speță există fapta ilicită.

Prejudiciul moral nu a fost dovedit, astfel încât suma de 10.000 RON acordată de instanța de fond și confirmată de Curtea de apel nu se justifică. Reclamanții aveau obligația de a face dovada existenței prejudiciului moral, la fel ca orice pretenție dedusă în justiție, ceea ce nu s-a întâmplat în cazul de față. În cererea de chemare în judecată aceștia se limitează la simple afirmații în sensul că sunt întrunite elementele constitutive pentru a se reține existența unei fapte delictuale civile, că au fost prejudicii morale, însă fără a fi probate.

În raport de speța dată, quantumul pretențiilor este vădit disproportionat și nejustificat, doar suferințele importante, grave, justificând acordarea indemnizației de reparare a daunelor. Deși doctrina și practica judiciară acceptă posibilitatea acordării unor despăgubiri pentru prejudiciul moral produs, quantumul acestora nu trebuie să devină niciodată un mijloc

de îmbogățire fără justă-cauză a părții vătămate. Astfel, instanța de apel în mod greșit a apreciat că suma de 10.000 RON poate fi acordată intimaiilor.

De asemenea, între prejudiciul pretins de către reclamant și pretinsa faptă ilicită nu există legătura de cauzalitate.

Nu se poate reține nici reaua-credință a pârâtei în condițiile în care toate informațiile legate de subiectul prezentat în cadrul emisiunii au fost verificate conform normelor deontologice aplicabile în materie, întregul material conținând informații de interes public justificat și, mai mult decât atât, niciuna dintre informațiile prezentate nu vizează direct sau indirect persoana reclamantilor sau a fiului acestora.

Potrivit jurisprudenței CEDO, prevalează principiul conform căruia adevărul obiectiv al afirmațiilor nu trebuie să fie singurul criteriu luat în considerare, elementul determinant fiind buna-credință, analizată în raport cu scopul demersului, în speță informarea publicului asupra unor chestiuni de interes public. În acest sens pârâta a arătat că și-a îndeplinit cu buna-credință sarcina de a informa publicul asupra unor chestiuni de interes public, nefiind determinată în acest demers de intenția de a leza în mod gratuit și nejustificat dreptul la propria imagine a reclamantilor astfel încât să se poată trage concluzia că nu există un demers intermediar legitim.

Prin întâmpinarea depusă în cauză, intimata SC C. SRL a invocat, în principal, excepția nulității recursului reclamantilor pentru neîndeplinirea cerinței prevăzute de art. 486 alin. (1) lit. d) C. proc. civ., și anume când recursul nu cuprinde motivele de nelegalitate a deciziei atacate, iar, în subsidiar, a solicitat respingerea recursului ca neîntemeiat.

Analizând recursul exercitat de reclamantii A. și B., Înalta Curte reține următoarele:

În raport de soluția ce urmează a fi dispusă în cauză cu privire la recursul reclamantilor, instanța reține ca fiind aplicabile prevederile art. 499 C. proc. civ., potrivit cărora în cazul în care recursul se respinge fără a fi cercetat în fond ori se anulează, hotărârea de recurs va cuprinde numai motivarea soluției fără a se evoca și analiza motivelor de casare.

Înalta Curte reține că, potrivit dispozițiilor imperative ale art. 486 alin. (1) lit. d) C. proc. civ., cererea de recurs va cuprinde motivele de nelegalitate pe care se întemeiază recursul și dezvoltarea lor, iar în conformitate cu prevederile art. 488 din același Cod, casarea unor hotărâri se poate cere numai pentru motivele de nelegalitate limitativ prevăzute în cuprinsul acestui articol.

Totodată, conform art. 489 alin. (2) C. proc. civ. sancțiunea nulității intervine în cazul în care motivele invocate nu se încadrează în motivele de casare prevăzute la art. 488.

Deși nu se prevede în mod expres, pe lângă necesitatea încadrării criticilor formulate în motivele de nelegalitate prevăzute de art. 488 C. proc. civ., aceste critici trebuie să vizeze argumentele instanței de apel în soluționarea cauzei, în caz contrar neputând fi exercitat controlul judiciar de către instanța de recurs.

În cauză, prin criticile formulate recurenții-reclamantii au arătat ca instanța de apel, în mod nejustificat, a considerat că daunele morale în cuantum de 10.000 RON sunt suficiente.

Recurenții-reclamantii au solicitat instanței de recurs să constate că sunt întrunite toate elementele constitutive pentru a se reține în sarcina pârâtei existența unei fapte delictuale, fiindu-le create prejudicii morale prin lezarea demnității și imaginii lor de oameni onești, morali și serioși care nu au făcut altceva decât să îndeplinească o ultimă dorință fiului lor și au făcut referire la probele administrate în cauză. Au precizat că se impune majorarea sumei stabilite de instanța de fond cu titlu de daune morale.

Simpla nemulțumire a părții referitoare la evaluarea prejudiciului suferit și modul de apreciere a probelor pentru determinarea situației de fapt de către instanța de apel nu sunt probleme de nelegalitate ci de netemericie, astfel că nu pot constitui obiect al controlului judiciar în recurs, control ce vizează exclusiv aspectele de nelegalitate.

Nu se poate considera că doar indicarea prevederilor art. 488 alin. (1) pct. 8 C. proc. civ. în cuprinsul cererii de recurs reprezintă o motivare a căii de atac în sensul exigențelor prevăzute de art. 486 alin. (1) C. proc. civ. care trebuie interpretate în sensul formulării, prin motivele de recurs, a unei argumentări juridice a nelegalității invocate prin indicarea dispozițiilor legale pretins încălcate ori greșit aplicate de instanță și prin precizarea eventualelor greșeli săvârșite de instanță în legătură cu aceste dispoziții legale.

Așa fiind, Înalta Curte va aplica recursului formulat de recurenții-reclamantii sancțiunea expres prevăzută într-o asemenea situație de art. 489 alin. (2) C. proc. civ., anume aceea a anulării recursului, în condițiile în care situațiile descrise în cererea de recurs nu sunt susceptibile de a fi încadrate în cazurile expres prevăzute de art. 488 alin. (1) pct.

1- 8 C. proc. civ.

Recursul exercitat de pârâta SC C. SRL este nefondat pentru considerentele ce succed.

Din ansamblul criticilor formulate, ce pot fi circumscrise pct. 8 al art. 488 alin. (1) C. proc. civ., rezultă că recurenta-pârâtă a susținut, dintr-o perspectivă, încălcarea de către instanța de apel a dispozițiilor art. 1349 și 1357 C. civ., apreciind că nu sunt îndeplinite condițiile pentru angajarea răspunderii delictuale pentru fapta proprie, iar, dintr-o altă perspectivă, că în soluționarea cauzei nu s-a ținut seama de libertatea de exprimare prin presă și de limitele până la care aceasta poate ajunge.

Instanța reține că pretențiile reclamanților A. și B. având ca obiect daune morale se grefează pe angajarea răspunderii civile delictuale a pârâtei SC C. SRL, situație în care curtea de apel trebuia să verifice dovada îndeplinirii în speță a condițiilor necesare atragerii răspunderii, și anume fapta ilicită, prejudiciul suferit, raportul de cauzalitate și culpa.

Legat de fapta ilicită, se constată că, în contextul difuzării la data de 17 august 2012 de către postul de televiziune D. aparținând pârâtei, a emisiunii și reportajului "Un puști de 9 ani a petrecut cu șampanie și maneliști la picioare", și ca urmare a postării în mediul virtual a imaginilor reclamanților cu fiul lor bolnav de cancer în fază terminală, s-au făcut de către terțe persoane afirmații cu privire la aceștia și la copilul lor; "maneliști celebri care stau în genunchi în fața unui copil de bani gata, un puști care nu cred că are mai mult de nouă ani", "acei copii va fi puternici viciat, va fi puternic marcat de această conduită nesăbuită a unor oameni care ar trebui să fie maturi și care îl vor convinge că se poate socoti de acum distribuitorul fericirii către ceilalți, dându-le bani", "va fi un copil care nu va aprecia de fapt bănușii, nu va munci, nu va aprecia de fapt relațiile umane normale, firești între indivizi", "copilul acela va fi un copil care va crește într-un mediu sănătos din toate punctele de vedere", "maneliști în genunchi pentru un fiu de șmecher."

În această ipoteză particulară, stabilirea faptei ilicite implică analizarea respectării, pe de o parte, a dreptului la reputație și onoare și în general la demnitate de care se prevalează reclamanții, iar, pe de altă parte, a dreptului la libera exprimare invocat de pârâtă.

Ambele drepturi sunt prevăzute atât în Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cât și în Constituția României.

Dreptul la liberă exprimare este reglementat în art. 30 din Constituție, în care se arată că libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile. Totodată, alin. (6) al aceluiași art. fixează limitele exercitării acestui drept, dispunând:

"

Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine."

Acest drept este garantat și prin art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Parag. 1 al acestei norme prevede:

"

Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare."

Dispozițiile parag. 2 al aceluiași art. arată că exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Din cele expuse mai sus rezultă că dreptul la liberă exprimare nu este unul absolut. Dacă primul paragraf statornicește existența dreptului la libertatea de exprimare, al doilea paragraf instituie restrângerea exercitării acestui drept în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva anumitor valori pe care statul le poate în mod legitim apăra sau chiar împotriva democrației însăși. Așadar, libertatea de exprimare, ca drept esențial într-o societate democratică nu poate fi exercitată dincolo de orice limite. Aceasta presupune respectarea unor interese de ordin social,

cum sunt siguranța națională, integritatea teritorială a statelor contractante, siguranța publică, apărarea acesteia și prevenirea săvârșirii unor infracțiuni, protecția sănătății și a moralei publice, garantarea autorității și a imparțialității puterii judecătorești, precum și a unor interese de ordin personal, și anume reputația și drepturile ce aparțin altor persoane, împiedicarea de a divulga informații confidențiale.

Dreptul la viață privată, ce include, printre altele dreptul la onoare și reputație și în general la demnitate, este consacrat atât la nivel constituțional, prin art. 26, care stipulează:

"

Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată" cât și prin Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în cadrul art. 8, în care se prevede ca orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și Constituție, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.

Pornind de la jurisprudența CEDO, prin prisma unor hotărâri (Van Oosterwijk e. Belgia; SchQssel c. Austriei; Von Hannover c. Germaniei; Petrina c. României), noțiunea de "viață privată" cuprinde elemente care se raportează la identitatea unei persoane cum ar fi numele, fotografia, integritatea fizică și morală,

Totodată, este recunoscut că dreptul la viață privată acoperă prin aria sa de protecție dreptul la onoare și la demnitate, precum și dreptul la imagine și dreptul la reputație al unei persoane (cauza Chauvy și alții contra Franței, parag. 70).

Garanția oferită de art. 8 din Convenție este destinată în principal să asigure dezvoltarea, fără ingerințe, a personalității fiecărui individ în relațiile cu semenii. Așadar, există o zonă de interacțiune între individ și terți care, chiar și într-un context public, poate aparține vieții private (a se vedea cauza Von Hannover contra Germaniei, parag. 50, și cauza Petrina contra României, parag. 27).

S-a mai statuat, în jurisprudența CEDO, și că între drepturile analizate mai sus trebuie găsit un echilibru care impune tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de comiterea afirmațiilor denigratoare, însă doar dacă se stabilește că acele afirmații reprezintă situații factuale, lipsite de suport probatoriu, efectuate cu rea-credință prin mijloace de comunicare prin presă și mass-media.

Cu privire la fapta ilicită, a afirmat recurenta că instanța de apel a reținut în mod greșit existența acesteia întrucât subiectul dezbătut în cadrul emisiunii se referea la activitatea cântăreților de manele, mai exact la modul în care aceștia își câștigă existența, și nu la persoana reclamantilor. De asemenea, a considerat partea că prezentarea imaginilor privind prestația unui cântăreț apare ca fiind de interes public justificat, ținându-se seama și de cadrul în care au fost difuzate respectivele imagini.

Această critică nu este fondată, curtea de apel stabilind în urma reevaluării situației de fapt, prin prisma probatoriului administrat în cauză, că deși tematica emisiunii realizate era una cu caracter mai general și de interes public, totuși unele imagini și comentarii difuzate au prezentat un anumit grad ofensiv, de natură să prejudicieze onoarea și reputația și în general demnitatea reclamantilor în calitate de părinți:

" maneliști celebri care stau în genunchi în fața unui copil de bani gata, un puști care nu cred că are mai mult de nouă ani", "acel copil va fi puternic viciat, va fi puternic marcat de această conduită nesăbuită a unor oameni care ar trebui să fie maturi și care îl vor convinge că se poate socoti de acum distribuitorul fericirii către ceilalți, dându-le bani", "va fi un copil care nu va aprecia de fapt banul, nu va munci, nu va aprecia de fapt relațiile umane normale, firești între indivizi", "copilul acela va fi un copil care va crește într-un mediu sănătos din toate punctele de vedere", "maneliști în genunchi pentru un fiu de șmecher."

Pentru aprecierea naturii ilicite a faptei a fost considerată relevantă și poziția părâtei care în speță nu a probat că sursa declanșării respectivelor comentarii, înregistrarea video, ar fi fost adusă la cunoștința publicului de către reclamant. Însă, chiar și în caz contrar, a apreciat instanța de fond, că nu se explică formularea unor aprecieri care să ofenseze o persoană care nu este publică. Legat de acest aspect, în jurisprudența CEDO s-a decis că limitele criticii admisibile sunt mai largi în privința unui om politic care acționează în calitate sa de personaj public decât în privința unui particular.

Pe de altă parte, apărările recurente referitoare la aspectele discutate în cadrul emisiunii din data de 17 august 2012, nu vor fi examinate de instanța de recurs întrucât pun în discuție stabilirea situației de fapt, imposibil de reevaluat în recurs față de conținutul prevederilor art. 488 C. proc. civ.

Nu vor face obiect al analizei instanței de recurs nici criticile privind modalitatea în care a fost obținut materialul video de pe site-ul X întrucât vizează modul de apreciere a probelor. Prin prisma caracterului de cale extraordinară de atac a recursului, Înalta Curte este ținută să se raporteze strict la starea de fapt stabilită de instanțele de fond, fiind obligată totodată să se abțină de la orice reanalizare a probelor deja administrate.

Totodată, prevederile art. 76 C. civ., invocate de pârâtă, care stipulează:

"

Când însuși cel la care se referă o informație sau un material le pune la dispoziția unei persoane fizice sau juridice despre care are cunoștință că își desfășoară activitatea în domeniul informării publicului, consimțământul pentru utilizarea acestora este prezumat, nefiind necesar un acord scris", ar fi devenit incidente în cauză doar în ipoteza în care reclamantii ar fi făcut publice detaliile despre viața privată a acestora și a copilului lor, or, după cum au reținut instanțele de fond, acest fapt nu a fost dovedit de către pârâtă căreia îi incumba sarcina probei.

În strânsă legătură cu calificarea faptei ca fiind una ilicită s-a reclamat nesocotirea de către curtea de apel a principiului libertății de exprimare garantat prin Constituția României și prin art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Un astfel de motiv impune a se analiza în ce măsură libertatea de exprimare garantată de art. 10, prin modalitatea de exercitare, depășește limitele sale cu încălcarea dreptului la viață privată a reclamantilor, ocrotit de art. 8 din Convenție, în cadrul căruia este inclus și dreptul la onoare și reputație și la demnitate în general.

Din punct de vedere al specificului cauzei, sunt aplicabile principiile referitoare la libertatea de exprimare a jurnaliștilor, garantată de art. 10 din Convenție, care stabilesc că presa are datoria de a alerta publicul atunci când are informații de interes general. Însă când acestea implică în mod direct persoane determinate, trebuie să furnizeze o bază factuală și să aibă în vedere contextul public în care acționează persoana vizată și natura împrejurărilor ce fac obiectul articolelor. Pentru a constitui o încălcare a art. 8 din Convenție, un atac împotriva reputației unei persoane trebuie să atingă un anumit nivel de gravitate și să cauzeze un prejudiciu real victimei prin încălcarea dreptului acesteia la respectul vieții private.

Se mai reține și că protecția oferită de art. 10 jurnaliștilor în momentul în care comunică informații ce privesc chestiuni de interes public este subordonată condiției ca aceștia să acționeze cu bună-credință, pe baza unor fapte exacte, și să furnizeze informații fiabile și precise, demne de a fi considerate credibile, cu respectarea deontologiei profesionale.

Afiel tribunalul cât și curtea de apel au examinat cauza din perspectiva echilibrului între cele două drepturi garantate deopotrivă, verificând dacă prin formularea respectivelor comentarii și prin conduita sa, producătorul emisiunii s-a plasat în afara limitelor de protecție oferite de art. 10, cu consecința încălcării art. 8. Astfel, s-a apreciat, potrivit conținutului afirmațiilor, că acestea nu prezintă un caracter general, referindu-se în mod special la copilul reclamantilor și că tind să ofenseze, prejudiciul fiind sporit de situația reală în care se afla copilul, bolnav de cancer în fază terminală și care a și decedat cu câteva zile după emisiune. A fost analizată, de asemenea, și buna-credință cu care realizatorul emisiunii a operat, stabilindu-se culpa acestuia pentru că nu a luat legătura cu părinții copilului sau cu o altă persoană din familie în vederea obținerii de lămuriri cu privire la situația care a generat manifestările criticate în emisiune.

Prin urmare, observând că elementele esențiale care trebuie avute în vedere în aprecierea respectării limitelor libertății de exprimare au fost cercetate în concret de către instanțele de fond, care au stabilit că pârâta s-a plasat în afara limitelor prevăzute de art. 10 parag. 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Înalta Curte constată nefondată critica invocată pe acest considerent și urmează a o respinge ca atare.

Prin cererea de recurs s-a mai invocat și neîndeplinirea celorlalte condiții de atragere a răspunderii civile delictuale, în speță prejudiciul, raportul de cauzalitate și vinovăția. În ceea ce privește prejudiciul moral ales de reclamant prin cererea de chemare în judecată, recurenta-pârâtă a susținut că acesta nu a fost probat pentru a se justifica acordarea de către prima instanță a unei compensații bănești în sumă de 10.000 RON.

După cum a reținut tribunalul, prejudiciul produs reclamantilor din perspectiva gravității afirmațiilor aduse cu prilejul realizării emisiunii din data de 17 august 2012 și a difuzării reportajului de către pârâta SC C. SRL, a constatat în atingerea adusă demnității, onoarei și reputației acestora.

În ceea ce privește dovada prejudiciului, ca element esențial al răspunderii civile delictuale, potrivit principiului general, s-a stabilit că sarcina probei revine victimei prejudiciului deoarece aceasta este cea care reclamă în fața instanței producerea sa.

Cu toate acestea, în cazul prejudiciului moral, de natura celui reclamat în speță, în jurisprudența națională și în practica Curții Europene a Drepturilor Omului s-au făcut o serie de aprecieri notabile, stabilindu-se că dovada faptei ilicite este suficientă, urmând ca prejudiciul și raportul de cauzalitate să fie prezumate prin raportare la circumstanțele specifice cauzei, prezumția simplă fiind la rândul său un mijloc de probă. Așadar, instanța va deduce producerea prejudiciului moral din existența faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu și a împrejurărilor în care a fost săvârșită. Soluția adoptată, deși atipică în raport cu regimul general al răspunderii, este justificată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, care nu poate fi probat în mod direct.

În cauză, instanțele de fond au stabilit, pe baza probelor administrate, existența unei fapte ilicite săvârșită de pârâta SC C. SRL în sensul art. 1349 C. civ., ce necesită o reparație materială, astfel că nu se mai impune dovada directă a daunelor morale suferite.

Cu referire la lipsa legăturii de cauzalitate dintre prejudiciul pretins și fapta ilicită, instanța observă că recurenta nu a invocat argumente concrete în acest sens care să poată fi analizate de instanța de recurs.

Criticile în legătură cu inexistența vinovăției pârâtei în săvârșirea faptei ilicite nu pot fi primite.

În lumina jurisprudenței bine conturate a C.E.D.O., presa are un rol esențial într-o societate democratică, având obligația de a comunica informații, idei, discuții cu privire la toate problemele de interes general, dar și de a proteja reputația și drepturile persoanelor implicate în materialul difuzat.

Protecția oferită de art. 10 jurnaliștilor în virtutea exercitării dreptului la libertatea de exprimare, în momentul în care lansează informații ce privesc chestiuni de interes public, este condiționată de buna-credință a acestora în vederea furnizării unor informații fiabile și precise, demne de a fi considerate credibile, respectând etica jurnalistică.

În speță, condiția bunei-credințe a producătorului emisiunii nu este îndeplinită, tribunalul reținând, prin raportare la situația de fapt, culpa acestuia în calitate de realizator al emisiunii și reportajului, care nu a verificat, anterior difuzării emisiunii și postării imaginilor, situația reală în care se afla copilul reclamanților, pentru a oferi publicului informațiile exacte cu evitarea posibilelor lezări (cu producerea de suferințe suplimentare) ale vieții private a reclamanților, cauzate printre altele și de situația specifică în care se afla minorul în cauză. Totodată, contrar afirmațiilor recurente, s-a stabilit și că materialul prezentat a vizat persoana reclamanților (care nu erau persoane publice), fiind dezvăluită identitatea lor, astfel că a fost adusă atingere vieții private a acestora. Mai mult, s-a stabilit de către instanțele de fond prin interpretarea probelor administrate în cauză că demersul pârâtei nu poate fi considerat ca fiind unul legitim, efectuat în scopul de a informa opinia publică asupra unui subiect de interes public, în condițiile în care în cadrul emisiunii difuzate au fost utilizate afirmații de natură a leza onoarea și reputația reclamanților, așa cum s-a reținut mai sus.

Aspectele ce vizează aprecierea cuantumului pretențiilor la care pârâta a fost obligată nu vor fi cercetate întrucât se concretizează în veritabile aspecte de netemeinicie, or, în calea extraordinară a recursului instanța este îndrituită să verifice doar aspectele de nelegalitate în limitele art. 488 C. proc. civ.

În consecință, reținând îndeplinirea în speță a condițiilor angajării răspunderii civile delictuale, Înalta Curte constată că instanțele de fond au aplicat în mod corect dispozițiile art. 1349 și 1357 C. civ, ceea ce atrage respingerea recursului pârâtei, ca nefondat, în temeiul art. 496 alin. (1) raportat la art. 488 alin. (1) pct. 8 C. proc. civ.

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII

D E C I D E:

Anulează recursul declarat de reclamanții A. și B. împotriva deciziei nr. 529A din data de 6 iulie 2016, pronunțată de Curtea de Apel București, secția a IV-a civilă.

Respinge, ca nefondat, recursul declarat de pârâta SC C. SRL împotriva împotriva aceleiași decizii.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 30 octombrie 2017.